

De redactie van de *Spiegel van Roermond* zal zich wellicht nu al opmaken voor de dertigste editie, die eind 2021 zal gaan verschijnen. Dat kan opnieuw een hoogtepunt worden in deze reeks van succesvolle jaarboeken. Voordat het zover is, verschijnt er in dit verslagjaar een editie die – naast heel veel ander historisch nieuws – opnieuw terugblijkt op de verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog en ook een beeld geeft van de bevrijding van Roermond. Vele maanden nadat het zuiden en westen van onze provincie al waren bevrijd, kon men ook in onze stad eindelijk weer vrij ademen, zij het dat er intussen veel persoonlijke en zakelijke schade was geleden. Een groot deel van de bevolking had van tevoren – na gevaarlijke en soms fatale treinreizen – een veilig heenkomen in Friesland, Drenthe en Groningen kunnen vinden. Hierover en over andere historische gebeurtenissen leest u in deze 29e editie.

EEN HISTORISCH JAAR, IN Velerlei OPZICHTEN

Het jaar 2020 beloofde een historisch jaar te worden met hoogpunten als de herdenking van 75 jaar bevrijding en het vieren van 800 jaar Munsterkerk, het belangrijkste monument in onze stad. Een jaar om vol verwachting naar uit te kijken met bijbehorende tentoonstellingen, lezingen, een boek en vele activiteiten in de stad.

Het jaar werd inderdaad een historisch, maar dan toch heel anders dan we ons dat hadden voorgesteld. In het begin van het jaar lazen en hoorden we wel over COVID-19 en de vreselijke gevolgen die het veroorzaakte. Maar alles leek ver weg, totdat rond carnaval (*vastelaovend*) het virus overall toesloeg en ons hele maatschappelijk leven beheerste. Bij iedereen, ook bij onze stichting Rura, zijn daardoor plannen noodgedwongen op de plank blijven liggen.

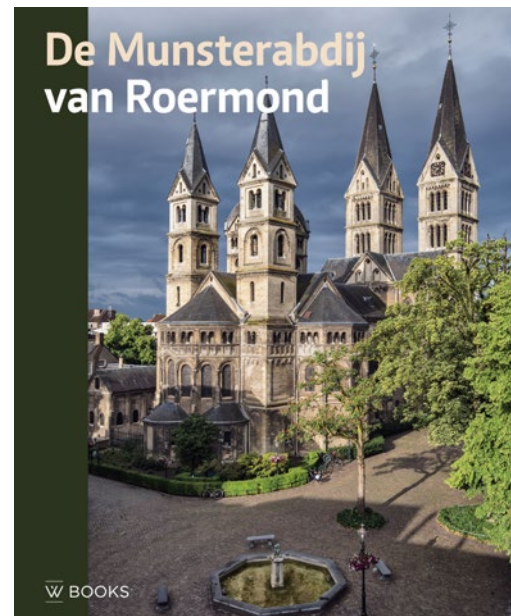
75 JAAR BEVRIJDING

Roermond, dat zo geleden had onder het nazi-juk en vooral tijdens de laatste zeven maanden van de oorlog hard geconfronteerd was met (vergissings-)bombardementen, beschietingen, het omvormen van de binnenstad tot een frontstad en de evacuatie van zo'n 15.000 inwoners, keek uit naar de herdenking van 75 jaar bevrijding.

Op de agenda van onze Rura-voorjaarsbijeenkomst stonden lezingen met als centrale thema: Roermond op het einde van de oorlog en haar bevrijding. Emeritus hoogleraar Theo Beckers bereidde een bijdrage voor met als titel 'Nao baove oet dae kelder', waarin hij zou spreken over de gemengde gevoelens bij de bevrijding van Roermond. Binnenstadbewoner Wim Berger zou gaan vertellen over 'Het Roermondse kelderleven' met verhalen over de harde werkelijkheid. Hoe mensen in de kelders van zijn ouders konden onderduiken, maar ook alsnog opgepakt werden. Met pijn in het hart moesten we de bijeenkomst afgelasten toen het hele land in *lockdown* moest. We beloofden elkaar dat we de Rura-najaarsbijeenkomst zouden gaan gebruiken om beide sprekers alsnog het Rura-podium te bieden voor onze donateurs.

Op beperkte schaal konden tentoonstellingen over dit onderwerp wel doorgang vinden, zoals een presentatie in het Historiehuis. Maar tal van andere activiteiten, meer gebonden aan een specifieke datum, moesten worden afgelast, waaronder het bevrijdingsfestival.

Het idee dat we tegen het einde van het jaar de uitgestelde voorjaarsbijeenkomst qua programma zouden kunnen inhalen tijdens de najaarsvergadering, is helaas niet uitgekomen. Het weer aanwakkerende virus leidde eind september tot nieuwe beperkingen in het organiseren van samenkomsten. Om die reden moesten wij alsnog besluiten om ook die bijeenkomst af te gelasten. Bij het opmaken van dit jaarverslag was het bestuur nog met de bei-

de inleiders in gesprek over mogelijkheden om hun bijdragen toch met onze donateurs te kunnen delen. Niet alleen omdat zij veel energie in de voorbereidingen gestoken hebben, maar zeker omdat onze donateurs naar hun informatie hebben uitgezien.

800 JAAR MUNSTERKERK

Ook veel activiteiten vanwege de herdenking van 800 jaar Munsterkerk zijn in het water gevallen of konden slechts in zeer beperkte omvang plaatsvinden. De Passion en een groots opgezet lokaal muziekfestijn op het Munsterplein moesten afgeblazen worden. Dit gold ook voor de oorspronkelijke presentatie van het in juni verschenen boek *De Munsterabdij in Roermond. Een ontdekkingsstocht door achthonderd jaar geschiedenis van een vrouwenklooster*. Gelukkig kon eind september alsnog een bijeenkomst voor LGOG-leden en Rura-donateurs worden georganiseerd, waarbij drie auteurs van artikelen in dit boek in de jarige Munsterkerk voordrachten hielden.

Voor wie vanwege het beperkte aantal zitplaatsen in de kerk daarbij niet aanwezig kon zijn, geldt als lichtpuntje, dat men thuis op de bank kan blijven genieten van deze mooie uitgave. Dagdromen en wegzinken in de vele verhalen over het leven van de kloosterdames, de bouwgeschiedenis, de bemoeienissen van Pierre Cuypers, het praalgraf, de Roermondse Passie en nog veel meer. Rura heeft met een financiële ondersteuning bijgedragen aan de realisatie van dit mooie boek, verlucht met prachtige foto's. Donateurs konden tegen een gereduceerd tarief het boek aanschaffen. De werving van de financiële middelen voor deze kostbare uitgave werd verzorgd door Hein van der Bruggen en Ab Rongen. Helaas hebben wij onlangs van Ab afscheid moeten nemen. Zijn verdiensten voor enkele belangrijke uitgaven van Rura zijn groot. Drie redactieleden van de *Spiegel van Roermond*, Hein van der Bruggen, Erik Caris en Luc Wolters, verzorgden de redactie van het boek over de Munsterabdij.

VAN DE BESTUURSTAFEL

2020 had het jaar moeten worden waarin we de piketpaaltjes zouden slaan voor een duurzame Rura-gemeenschap. De definitieve afronding van de discussie onder de titel 'De toekomst van onze geschiedenis' is doorgeschoven in de hoop dat we in het voorjaar van 2021 onze nieuwe plannen kunnen presenteren. Onderdeel daarvan is de vernieuwing van het bestuur. Met de komst van Saskia Mouchart vorig jaar is de eerste stap op weg naar vernieuwing en verjonging gezet. Op dit pad wil het bestuur verder doorzetten.

Er heeft met de directie van de LLTB overleg plaatsgevonden over de mogelijkheden om het gebied aan de zichtkant van de Cattentoren op te knappen. Het monument is een *eyecatcher* voor wie de stad vanaf de Wilhelminasingel binnenkomt of verlaat, en het is dus alleszins de moeite waard om dit initiatief te ondersteu-

Stolpersteine voor Jacques en Max Goedhart in de Frans Douvenstraat.

Foto: René Roosjen.

nen. Daarbij zal de aarden wal vanwege monumentale redenen ongemoeid blijven. Nu de werkzaamheden aan de N280 hun afronding naderen, is het tijd om dit initiatief weer op te pakken.

Het project om ook in Roermond te komen tot een groot aantal *Stolpersteine*, wordt door Rura van harte ondersteund. Waar mogelijk worden onze donateurs geattendeerd op de mogelijkheid een of meerdere *Stolpersteine* te financieren. Een aantal van hen heeft dit inmiddels ook gedaan. Goed voor het project en vanwege de culturele ANBI-status van Rura fiscaal aantrekkelijk voor de donateur!

De werkzaamheden aan het voorpand van de voormalige synagoge aan de Hamstraat, komen in een afrondende fase. Corona maakte het al onmogelijk om bezoekers toegang te geven tot de synagoge, maar de bouwactiviteiten maakten het er ook al niet makkelijker op. Rura heeft het beheer van de synagoge op zich genomen, jaren geleden al. Zodra de werkzaamheden in het voorpand dat toelaten (en het past binnen de coronamogelijkheden), willen we ook dit voor Roermond zo belangrijke gebouw weer openstellen voor bezoekers. Er zijn enkele onderhoudszaken voorzien voor 2021 waaronder het vervangen van het glas-in-lood in een van de deuren.

Wij werden geattendeerd op de gebrekkige staat van onderhoud van het straatkappelletje aan de Luifelstraat. De kosten van het herstel daarvan bedragen bijna zesduizend euro en Rura gaat zich inspannen om dat bedrag via sponsoring bij elkaar te krijgen.

Sinds vorig jaar zijn er contacten geweest met het bestuur van het Kruiswegpark. Men zoekt samenwerking en Rura vindt het van belang dat het Kruiswegpark ook na zijn eeuwfeest nog lange tijd toegankelijk blijft voor bezoekers. René Roosjen, Rura-bestuurder, zal toetreden tot het bestuur van de Stichting Kruiswegpark. De activiteiten en bestuurlijke verantwoordelijkheden moeten goed gescheiden blijven, maar via een gedeeltelijke personele unie is aan de kans op een goede toekomstige samenwerking tussen beide stichtingen in elk geval inhoud gegeven. Overigens was er ook elders een personele samenwerking, namelijk met het Comité 800 jaar Munsterkerk waarvan onze penningmeester Frank Slenders secretaris was.

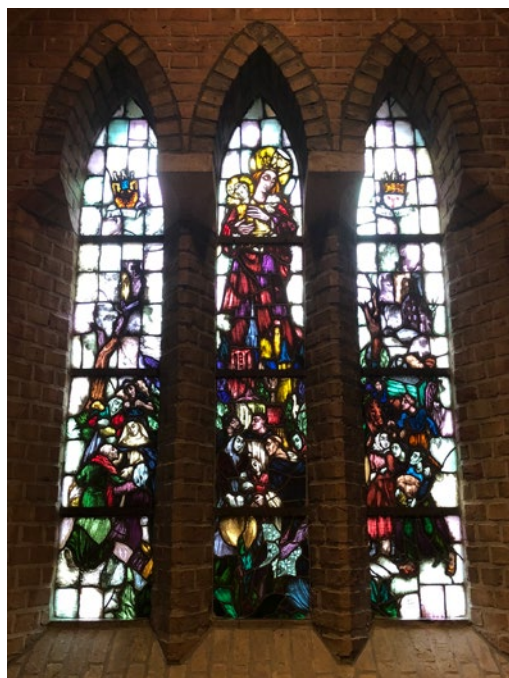
De Calvarieberg in het Kruiswegpark.

Foto: Carl Lückner.

ALSNOG NIET NAAR FRIESLAND

Een activiteit waarop het Rura-bestuur zich ook had verheugd, zou zich hebben afgespeeld in Friesland. De onthulling van een poëzietafbeelding met een gedicht van de Roermondse dichteres Meity Völke bij de Bonifatiuskerk in Leeuwarden is een markering in de herdenkingsactiviteiten rondom 75 jaar bevrijding in Friesland. De poëzieroute slingert door Friesland en het tableau in Leeuwarden besteedt extra aandacht aan de gastvrijheid waarmee het merendeel van de 12000 geëvacueerde Roermondse kinderen in de bange maanden van het voorjaar 1945 in die provincie onderdak vond. Maar nog specifiek: in de Bonifatiuskerk (in de volksmond aldaar beter bekend als de Bonifaas) kreeg ook het Mariabeeld uit de Kapel in 't Zand tijdelijk een veilig onderdak. Het was een dankbaar punt van herkenning en 'thuis voelen' voor de Roermondse kinderen, die bij hun eigen 'Os Marij' een toevlucht vonden voor gebed over hun zorgen. Bisschop Lemmens bracht het beeldje naar de Bonifaas en haalde het in juni 1945 weer op, waarna het terugkwam op de plek waar het al zo lang had gestaan: de Kapel in 't Zand. Er kwam een kopie van het origineel voor terug in de Bonifaas en tot op de dag van vandaag kan men er een kaarsje branden en een gebedje doen. Maar ook die herdenking viel helaas in het water en is vooralsnog uitgesteld tot het voorjaar van 2021. Dan zullen we met een delegatie de bijeenkomst bijwonen, waarbij meteen ook een werkbezoek zal worden afgelegd bij onze Leeuwarder collega's.

Onderdeel van het beoogde werkbezoek is de bezichtiging van het zogenoemde Evacuatierraam in de Sint-Dominicuskerk in de Friese hoofdstad. De Mariakapel, aan de westzijde van de zwaar beschadigde Sint-Dominicuskerk, kreeg in 1950 als onderdeel van het herstel na de verwoestingen in de Tweede Wereldoorlog een bijzonder glas-in-loodraam, dat in

Het evacuatierraam in de Sint-Dominicuskerk in Leeuwarden.

Vervaardigd door Wim van Woerkom.

de Goede Week van dat jaar werd geplaatst. De kunstenaar en maker ervan, Wim van Woerkom, assisteerde destijds persoonlijk ter plekke bij het inzetten van de grote ramen. Wim (Wilhelmus Antonius Maria Joseph) van Woerkom was een geboren en getogen Nijmeegse (glas) schilder, beeldhouwer, tekenaar en graficus. Hij leefde er van 8 maart 1905 tot 8 februari 1998.

De drie lancetvormige vensters van het raam vormen samen één voorstelling. In het midden is de gekroonde O.L. Vrouw of 'Maria van Leeuwarden' met het kind op de arm afgebeeld. In het rechterraam staat bovenaan het wapen van de stad Roermond en in het linker raam het stadswapen van Tiel. Een banderol onder de respectievelijke stadswapens bevat de stadsnamen. In het middelste raam zijn aan de voeten van Maria de drie toenmalige parochiekerken

en het symbool van Leeuwarden, De Oldehove, te zien.

Aan de onderkant van de drie vensters staat een groep evacués die in een verwoest landschap ondersteund en opgevangen worden door enkele dominicanen en dominicanessen. Het geheel verwijst naar de opvang van duizenden geëvacueerde vluchtelingen uit de Betuwe en Midden-Limburg in de laatste maanden van de Tweede Wereldoorlog.

Het Rura-bestuur had het voornemen de onthulling van het poëzietafbeelding ook te gebruiken voor een bezoek aan het gedenkteken, ter nagedachtenis aan de in Friesland overleden Roermondse kinderen. Het monument werd in mei 2012 in Heerenveen door Rura geplaatst. Ook dit bezoek zal tot in het voorjaar van 2021 worden uitgesteld.

FINANCIËLE VERANTWOORDING

Het aantal donateurs blijft helaas teruglopen, hoewel door extra giften de inkomsten gelukkig nog voldoende op peil blijven om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Het bestuur maakt bij alle uitgaven uiteraard een afweging in prioriteiten en dat leidt tot een gezonde financiële situatie.

Dank aan alle donateurs is zeer op zijn plaats. Maar evenzo willen we ook hen wederom vragen om Rura te blijven promoten. Mond tot mond-reclame voor de Roermondse geschiedenis is de beste reclame die je kunt bedenken. Voor het duurzame voortbestaan is een stevig bestand van donateurs noodzakelijk.

Het bestuur in 2020 bestaat uit:
 Frank de Vries, voorzitter
 Louis Wolters, secretaris
 Frank Slenders, penningmeester
 Marianne Muller-Klaar
 Hans van de Mortel
 René Roosjen
 Saskia Mouchar